

CURIERU ROMANU

Prețul prenumerății pentru Curierul Român împreună cu Buletinul Oficial, este de doi galbeni pe an; iar în parte unul câte un galben.

Abonarea se face în București, la

Gazeta

POLITICA, COMMERCIALA
și
Litterară.

Redacție și la D. Iosifu Romanov; la județe la CC. Cărnuți și la DD. Profesori.

Această fôie eșe de două ori pe săptămână, Marțea și Sâmbăta, iar Buletinul de patru ori.

ANUL XVIII. N°. 90.

BUCUREȘCI.

MARȚI, 26 NOEMBRIE 1846.

TEATRUL NAȚIONAL.

Ku mare plăcere mai primim artikulul următor asupra minunatelor progrese ce face Teatrul Național:

Joii 22 Noemvrie. — Teatrul național face pasuri gigantice. — El numai e un spektakol în care ne adunăm ca să facem paradă ku mînușile și lornetele noastre, a rîșit către scopul său cel sublin, ca să fie o școală de morală. — Suntem în a patra lună de cînd s'a început reprezentațiile acestui semestru, și toate piesele care s'au jucat au fost numai comedii, afară de o mică dramă. — Într'aceste comedii însemnate două originale. Soareasa la Mahla și Nunta dela Fefelei. — Publikul amator s'a aflat la fie care reprezentare; însă nici odată sala Teatrului n'a fost plină ca la reprezentația Dramei, Jucătorul de cărți — această piesă se dă de întreași dată în beneficiul D. K. Mihaileanu, și toți se întrecușe a felicită pe beneficiant ku aflarea sa defață — ieri se dă pentru a doua oară această dramă, și dela 5 ore kasierul teatrului își sevirșisse funkția, numai rămăsese nici o loje, nici un scaun, nici un lok în parter: semn că Românii ne fiind așa mult subjugați de viciurile și obiceiurile pe care komedia le ridiculează, iubeste piesa de karakter, piesa care formează spiritul, inima și simțirea. — Noi nu kutezăm a lăuda meritul piesei, până noastră e prea junc pentru această fie care știe însă că soarta unei skrieri dramatice atîrnuș de voiața aktorilor; un pas, un gest mai mult, cea mai mică exagerația, și piesa cea mai klasikă numai esistă. Fie'm dar permis a felicită pe DD. aktori Români care au reprezentat drama Jucătorului de cărți.

D. K. Karageali de și june înkă de și glasul său n'are avel tembru format de căruntețe, însă ku arta și talentul său, a știut să mișce koardele velle delicate alle pasiunei, și în scena dela finalul aktului vîntuș, în care ku suspinul patern aruncă blestemul

asupra fiului său Jorj, a transportat pe spektatori înkă aplauzele și-a kovrșit și și-a înecat esprimarea.

D-na Ralița în rola femeii lui Jorj, și D. K. Mihaileanu în rola jucătorului de cărți, a intrat atît de mult în piesă înkă rîneau niște persoane care în realitate ferb în patimile care și konsumau. — Amorul matern al D-ei Raliți, într'o parte, revoltarea sa vîzvaduș onoarea desprețuș, amenințarea cea nedreaptă a bărbatului său, pe de alta jalusia lui Jorj, despeșarea pentru pierderea fortunei sale, toate aceste simtimente konstrinse în două karaktere reprezentate de D-na Ralița și Mihaileanu, a fîkut ca în scena dela finalul aktului al II, spektatorii să se uite că înțeleg plarea e o înkîpire, și în marea lor kovrșimire pentru cea ce se petrecea înaintea lor pe scenă, kortina să kază și să se redice iarăși într'o unanimitate de aplauze, în care se auzea numele Ralița, Mihaileanu. Toți salutară ku suspinul pe buze pe reprezentații acestor două role. — Noi nu putem lăuda în destul talentul D. A. Kronibache pentru rolele velle de karaktere simple: scenele dela începutul aktului al 3-lea, sa înskris în inimile spektatorilor pentru naivitatea și afinitatea ku care au fost reprezentate de D. Kronibache. — D-na Kaliopi după kîrul ku care a jucat pe fiul lui Jorj, ne silește a ne grăbi kas'o felicităm pentru noročita perfecție ku care isbutește în rolele de bărbat. — Aici însemnate simțirea ku care D-na Kaliopi și D-na Ralița a esekutat scena în care înțelegte pe măkă-sa în miserie. — D. Lăskăreskul în rolul amikului lui Jorj a jucat destul de bine. — Nu ne ostudi domnule Lăskăreskule că vorbim așa de puțin pentru rola dumitale; până ne tremură grîndindune la karakterul ce ai reprezentat fie ca asemenea karaktere să nu mai esiste, ca să nu mai fim siliți a le reprezenta. — Merit v laudă și toți ceilalți DD. aktori care au jucat rolele sekondare ale acestii piese.

Ku toate acestea sokotim de neapărăta trebunța a rekomanda DD. aktorii a avea o deosebire bîrgare de seamă în esekutarea scenelor avelora a căror frumusețe stă în eleganță.

După poroșita isbutire ku kare a fost reprezentată această dramă, și entuziasmul ku kare a fost priimit, ne sokoteam datori a rekomanda Direkției Teatrului național ka să îndesească cât se va putea asemenea piese de inimă între kare însemnăm frumoasele drame traduse de D. S. Markovič; Franțeska dela Rimini-Filip-Orest, și altele.

O june și bele dame kare dekorati ku frumusețea voastră lojele teatrului național, daka mai multe pasage din piașa de erî-seară va fîcut să skoațeti lakrîme, kredeți kă aceste lakrîme, erau ka niște roze pe fragedele voasre kîpurî; întrebunțațivă dar neimitata voastră polițikă, fiți celle dintîru kare să inkorațai reprezentăția unor asemenea piese, ka să poată și elle aș produce roadele pentru kare sunt skrise.

P. THEULLESCU.

TURCIA.

Lordul Palmerston a trimis la Poartă o notă prin kare cere aboliția sklaviei în imperiul otoman. Este peste puțină de a se deskrice uritul efekt ce a produs această notă asupra Sultanului, preku și asupra ministrilor săi. Prin această s'ar resturnă d'odată toate prințipurile vitale kare servă de temelie sistemii sociale a Turșilor. Toate jurnalele opoziției din Englitera kritikă această țerrere a Lordului Palmerston demonstrând kă acest akt este ku totul nepolitic și nu va putea avea alt rezultat de kă de a strikă ku totul pe Turșii ku Englezii. „Si în adevăr, dakă este vorba de sklaviă, apoi sklaviă din Turșia, este o libertate pe lingă sklaviă din alte Statuiri Krestine. Eaka kum se esprimă S t i n d a r d u l asupra acestui sujet.

«Vieța domestikă din Turșia, este întemeiată pe cea ce noi neam obicinuit a numi sklavagiu, din pricină kă nelipsește o altă numire mai adevărată. Mama Sultanului, preku și favorita sa Sultană, au fost sklave. Legea Mahometană oprește ku hotărîre pe Sultanul de ași luă de soție altă femeie de kă sklavă. În general, noi avem o prea greșită idee despre vieța domestikă din Turșia, unde legea este atât de favorabilă pentru femeii kă la cea mai mică pricină de mulțumire despre bărbat elle pot să se despartă. Turșii preferă a luă de soții sklave cirkasiene pentru kă sunt mai supuse și țin mai mult ku bărbatii lor de kă femeile turce.

În sfîrșit, sklaviă se află numai ku numele în imperiul turșiei. O sklavă devine liberă îndată ce ia în kăsnicie un turk. Nimini năskuti din pricină Musulmani nu poate ajunge a fi sklav. „Si numai spre a implini serviciul domestik adduk sklavi negri din Statuiri Barbariei și din Egipt. Sklavii acesteia sunt traktati ku multă blîndețe; domnul lor n'are dreptul de vieță și de moarte asupra lor; ei nu kutează ničî măkar a'i batte sau a'i maltraktă. Îndată ce un sklav se plînge la kadiu kă domnul său l-ar fi maltraktat, kadiul este însărcinat de a'i grăsi un alt domn, kunoscut de om mai omenos. În Turșia, ničî o klasă nu este mai bine protegată de lege de kă klasa sklavilor. Proprietarul unui sklav este îndatorat nu numai de a'l îmbrăkă, de a'l inkălzi și de a'l hrăni, dar și de a'i și da o simbricie potrivită: după imitația legii mosaike, sklavul devine liber după șapte ani de servituddine *).

O astfel de sklaviă, nu este o sklaviă ci numai o simplă stare de domestikitate, și ku această deosebire kă este mai fericită și mai sufferită de kă soarta a multor lucrători din fabricile engleze.

În adevăr, este peste puțină de ași face ține-vă o idee despre affabilitatea Turșilor către sklavi din kasa lor. Ei sunt traktati de o potrivă ka însuși fiii lor, și la epoha emanțipației lor, domniii lor merg ku generositatea pînă a le asigură și toate mijloacele de viețuire, dakă nu sunt în stare de a se kăpuși ei însuși. Solițituddinea lor pentru viitorul sklavilor lor emanțipati merge adesea ori pînă a'i ajută și ku kredetul de kare se bukură ei însuși, spre a'i punne în funcții mari publice. Astfel Ibrahim Pașa, guvernatorul Nardanellelor, preku și pașa de akum dela Varna, au fost sklavi. Asemenea și celebrul mare-seraskier Kosrev-Pașa; și Halil-Pașa, kumnatul Sultanului, guvernator al Trebisondei, au fost sklavi ai lui Kosrev-Pașa.

Aceste amănunte vor fi destul fărî îndoaială spre a justifikă adînkă senzație ce a produs la Konstantinopole țerrerea Marei-Bretanii de a skimbă o stare de lucruri ce este privită ka baza organizației sociale a vieții domestice din imperiul otoman.

FRANCIA.

Paris, 15 Noemv. În jurnalul *Indépendance* se kuprinde următoarea korrespondință:

Aflu kă respunsul D. Guizot la cea din urmă notă a lordului Palmerston este redisă ku multă moderație, și kă nu imită tonul împungător al vorbirei al kapului foreign-office, dar se termină prin deklarăția formală kă ničî duka ničî dușesa, ničî skoboritorii lor nu se vor lepărda ničî odată de drepturile la koroa-

*) La noi însă krestinii, sklavul é tot sklav pînă întrî în momînt de bărbat...

na Spaniei, și că guvernul frank nici odată nu va face vreun act care să poată, acum prețum și înviitor, a strikă sau a împușină în orî ce punct drepturile lor positive.

PORTUGALIA.

Se zice că kontele Das Antas ar fi intrat în Lisboa la 5 Noemvrie k. n. în kapul trupelor salls, că ar fi luat cetatea și că toată garnisoana s'ar fi suppus kommandelor lui. Zik unii zănkă că regina a părăsit ku mare grabă Lisboa și nu s'a sokotit în siguranță dekert numai când s'a vîzut în vasul Anglu Hibernia. Ori kum se sună ku siguranță că revoluția a triumfat ku deseversire în Portugalia.

Alte korrespondințe însă spun din protiv că kausa reginei se află pe drum bun și că ea va eși triumfătoare din această luptă.

TRANSILVANIA.

Dela margini. (Înceiere.) În privința înlesnirii korrespondințelor. M. Sa Împăratul se îndură a îngădui korrespondințele, sau kursul poștelor între Viena și Bukurești dela 1. August a. k. de patru ori pe septembrie, adică de două ori prin Turnu roșu și de două ori prin Timiș. Drept aceea se înfină în Timiș o poștă kălare, care e însărcinată a primi paketul ku skrisori, și stafetele ce vin din Bukurești, și a le duce la Brașov, și iarși a primi paketele ku skrisori din Brașov și a le da postilionului de Bukurești. Postilionul din Bukurești pleacă tot deauna luna și vinerea la 4 ceasuri dimineața, și are se ajungă în Timiș (la Breaza se skimbă) marța și sâmbăta la 4 ceasuri după amiază. Dela Timiș pleacă poșta Duminița și Mercuria la 6 și are se ajungă în Brașov la 9 ceasuri dimineața. — Din Brașov pleacă în toată Lunea și Vinerea la 8, și are se ajungă în Timiș la 11 ceasuri dimineața. Din Timiș pleacă la 12 ceasuri tot în acelea zile, și are se ajungă la Bukurești Marța și Sâmbăta după amiază.

Kum că întreprinderea această atît în privința regiunii în care se pot face korrespondințele, cât și a regulării după care au a se face este și au fost un ce trebuincios, ne dovedește mulțimea de skrisori, ce se strecură pînă akuma prin Timiș; altele foloase ce înkă esu la iveală din această întreprindere nu le vom mai însăra, kăci ori ține, iar mai virtos Brașovenii akăror skrisori se lăpădau prin brînzării și puteau pika ori în ce timp, le kunoaște prea bine. — Poșta merge din Timiș dea gîndul kălare, însă de se află vreun pasajer atuncea merge ku kăruțul care este komod și ku kovăltir. Tarifa este așa de potrivită, căt niminea nu va putea kăltori ku altă onasie așa estin. Pe lângă acesia ne mai îngăduiește și D. Franț Kerner ospărtariul dela pomul verde din Brașov, și proprietarul karelor repezi dela Brașov pînă la Sibiu, kumcă

va lua kursul și pînă la Bukurești, și va întorkni kărele repede ka să meargă de două ori pe septembrie nestrămutat și din Brașov prin Timiș pînă la Bukurești. Spre acest skor au luat și kăruțima dela Timiș în arendă. Ce komoditate va fi această atît pentru neguțetori, kării îmblă în trebî komerciale, cât și pentru diletanți, kării vin numai de primblate pe la noi mai virtos în timpul băilor nu e de lipsă a se desluși. Datorința noastră este însă a sprijini și a înlesni această atît de folositoare întreprindere din toate puterile, kăci numai acela știe ce e drumul Prahovei, kare îmblă ku Prahovenii. B.

(Gaz. de Trans.)

UNGARIA.

Peșta, 17. Noemv. Nobilimea acestui komitat dete o pildă prea frumoasă a iubirii de oameni. După ce adică deregătorii komitatului trataseră luarea aminte a adulării din urmă asupra grelei sârăcii ce apasă pe gloate, nobilită votizară toți ka unul — adică fără nici o împotivire — o kontribuție de 50,000 fior. arg. pe carea să o plătească ei toată, iar nu țărani, ku skor ka ku acea sumă și înkă ku un kăpital de 30 mii fr. arg. aflători în kasa komitatului să se întreprindă kăldirea unor zidiri publice și alte îmbunătățiri trebuincioase, la care și sârăcării zioari și meșteri mai sârăci să ia parte de lucru, prin urmare și plățioare. (Gaz. de Trans.)

MONARHIA AUSTRIAKĂ.

Stiri oficiale. Întruparea republicei Krakau ku staturile austriace. Esekuzia acestei intrupări sau sârșit la 16 Noemv. în urmarea patentului M. Sale Împăratului Austriei prin graful de Deym împărat. komisariu ku toată solenitatea cerută. În acea zi pe la 9 ore porni komisia ku toată suita sa din Podgorče peste arș prin suburbii kătre piața cetății Krakau pînă la ușile kasei senatului între șirurile tuturor korporățiilor (țehuri), care eșiseră ku steagurile lor. Komisariul fu primit de doi senatori la porțile kasei senatului. În sală era așteptat de ç. reg. feldmarșal-lieutenant graf Kastilione care fu presidentul republicei pînă în acele minute în numele celor trei puteri aliate, kum și de direktorul sfatului administrativ Ksientovski și de toate rangurile bisericăști, civile și militare adunate akolo. După această urmă citirea publikației grafului Kastilione în limba germană și polonă, întru carea se arată pe larg vina răposatei republice. După un cuvânt skurt rostit de gr. Kastilione, porunçi D. komisariu a se citi nemțește și polonește prean. patent al M. Sale, prin care se așează în deplina și vechnika stăpînire a republicei. Întruparea ei sârșită ku acest kip în urmarea serioasei invoielii a acelor trei puteri fu salutată ku 21 tunuri și ku sunetul tuturor vîlopotelor.

De aci alaiul întreg porni pe jos între linii de ostreșime pînă la biserica parohială a sf. Marii, unde un kanonik sluji sf. liturgie, apoi se cântă Te Deum, în care timp trei batalioane de pedestrimă și artileria slobozîră kâteva salve. Din biserică eși D. komisariu la ostreșime, kareă salut și defilă pe din nainte. D. Daim va petrece kăt-va în Krakau. — Prean. patent îl vom publika în Nr. următoriu.

(Gaz. de Trans.)

DEPARTAMENTUL VISTIERIEL

Fiind kă dela 1-iu Ianuarie este a se da în arendă prin kontrakt venitul oknelor akestui prințipat pe kurgere de 6 ani, și fiind kă, după artikolul 60 din Regulamentul Organik, vînzarea prin mezat este a se face în sala seanțelor cînstitei Obicnuitei Obșteștii Adunări în luna viitoare a lui Dekemvrie, și în zilele ce se vor hotărî și se vor publika de iznoavă, de acea se face de obște kunoskut ka doritorii să vie în Dekemvrie în sala cînstitei Obșteștii Adunări, unde pot citi și kondițiile ku kare sînt a se arendui oknele.

Seful Departamentului I. Filipkesku.

SFATUL ORBSENESK.

Journal.

Adunînduse Sfatul în presudvia sa, și luînduse în bîrgare de seamă abaterile ce pe toată zioa se urmează de către proprietari, karii, luînd bilețuri dela Sfat pentru o lucrare, ei se întipd mai mult peste voea ce li se dau, în kît, spre pildă, daka în bilet se koprinde kă este slobod a skimba ferestrele unei kase sau prăvălii în fața uliții, apoi proprietarul se întinde și la zidire de o reînnoește peste tot, ku kare prilejiu întemeînduși fațada, skarp de lăsară legiuitorilor patru palme ce urmă se dea ulțiș ku asemenea lucrare, după artik. 7-lea din Regulament și cele din urmă porunai ale cînstitului Departament din Năuntru într'aceasta; prekum și alții, luînd voe de a kirpi numai pe alokurea îmvălitoarea unei kase din koprinsul vîrselei roșii ku șindrilă, ei o reînnoesk peste tot, în vreme ce, de ar fi cerut aceașt voe, trebuia să se supue a o îmvăli ku olane, după legiuire; iar alții kă, fîr a lua vre o voe dela Sfat, lukrează de sinele, și apoi găsînduse lukrarea împotrivoare legiuirilor, se cere desființarea ei, în kît ajunge și proprietarului să 'i se pricinuașk pagubă și Sfatului pricină de a trage asupra bîrgării de sîmă de aiurea, kă dela unii cere ku neklințire îndeplinirea pravililor, iar alții kădesk, sau lukrează împotriva lor în vreme ce Sfatul nu kunoaște să se abată din pravilele ce 'i sînt date asupra, kînd proprietarul cere vre o voie prin bilet, sub niță un

fel de ekseptie. Sfatul de și spre stîrpirea akestor abateri are strășniviți pe revizorii săi de kăldiri, prekum și pe cînstita Poliție postită, ka prin Komisiile vîrselilor, să nu se îngădue a se face niță un fel de lucrare în fața uliții la îmvălitori, prekum și prin kurți, din cele ce nu pot fi ertate după legiuiri, fîr bilețuri de voe dela Sfat, și mai mult peste koprinderea lor. Dar pe lîngă toate ačeste măsuri, urmînd ka și înșile proprietarii să kunoașk datorile ce au către pravilele odată întokmite, și a prețui folosul D-lor kare nu privește, de kăt iarăși pe persoanele și pe al obșteșkului interes, fiind kă, de pildă, daka se popresk kăldiri de skinduri în koprinsul vîrselei roșii, a grajdurilor, gardurilor și a kuhniilor în tot koprinsul orașului, ačesta nu dovedește alt dekăt îmfumusețarea kapitalei, și asigurarea kiar a D-lor proprietarilor despre čea ce se atinge de primejdia fokului. Sfatul au kibzuit ka pe viitor orî kare din proprietari se va dovedi kă au fîkut vre o lucrare mai mult peste voea ce va lua prin bilet dela Sfat, sau ku totul fîr bilet, fie în urmă găsită lukrarea măkar și ne abțută din legiuiri, dar pentru kuvintul nesupunerii pravililor, să fie supus a da un ștraf de lei cînci-zece, iar daka lukrarea va fi împotrivoare legiuirilor, pe lîngă darea ștrafului de mai sus, să se și desfiinfeze ačea lucrare, spre îndeplinirea legiuirilor. Ačest jurnal dar se va supune în kopie cînstitului Departament spre întărire și punerea lui în lucrare pe viitor.

I. Otetelișanu. K. Petresku. I. Manovič.

Marți la 19, alle kurgătorului Noemvrie, s'au urmat la produse și vite în tirgul oborului prețurile însemnate și anume:

Grăul de mîna 1-iu kila lei 74, 75, 76, 78, 80, 82, 85 și 88.

Idem, de mîna a doa lei 60.

Idem, de mîna a treia lei 50.

Orzul kila lei 34 și 35.

Ovăsul asemenea.

Fîna de mîna al 2-lea, suta okă lei 23 și 24.

Mălaiul, suta okă lei 17 paral: 20, iar ku okaoa parale 7.

Pîrkeea de boi mîna 1-iu, lei 460 și 470.

Idem, de mîna a doua lei 350 și 360.

Idem, de mîna a treia lei 250 și 260.

O vakă ku vițel — lei 110 și 120.

Idem, stearpă — lei 70 și 80.

Vorba șaradei din N° 88, este: Lauriani.

R., I. D. N.